

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ผู้ถูกร้อง ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร และโดยที่เทศบาลเมืองมุกดาหารมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ รวมทั้งสิ้น ๒๖๘,๐๒๕,๘๕๔.๐๓ บาท ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒

ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวัน แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ๑ ภายในเวลาที่กำหนดและได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจง ๒ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ชี้แจงแต่อย่างใด เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ความจากการให้ถ้อยคำของนายอนุรักษ์ ตั้งปณิธานนท์ นายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เทศบาลเมืองมุกดาหาร มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่จะต้องยื่นบัญชี ๑ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ๑ ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารทราบแล้ว

นายพญานุกูล สุริยชัยวัฒน์ นายอภิสิทธิ์ แสงเขียว และนายไตรรงค์ ถวิลไพโร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ก็ให้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้บรรยายและชี้แจงการยื่นบัญชี ๑ ด้วย

นายเรืองศิลป์ ศรีหาคา เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ สำนักปลัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร ให้ถ้อยคำว่าได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารทุกรายทราบ และมีการแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบโดยนางสาวพัชรรดา เมืองโคตร เป็นผู้รับหนังสือ สำหรับนายสุชี อัจหาญ นักการภารโรง เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ให้ถ้อยคำว่าเป็นผู้นำส่งหนังสือเชิญให้เข้าฟังการบรรยายให้สมาชิกสภาเทศบาลรวมทั้งผู้ถูกร้องด้วย

จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง...(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย” มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง” และมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ... (๓) เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

พิจารณาแล้ว มีข้อเท็จจริงโดยมีหลักฐานแน่ชัดว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เทศบาลเมืองมุกดาหารมีรายได้ ๒๖๘,๐๒๕,๘๕๔.๐๓ บาท จึงอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหรือเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) บัญญัติไว้ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๓๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในเวลาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ได้มีหนังสือแจ้งให้ชี้แจง ๒ ครั้ง ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญแจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องก็ไม่ชี้แจงถึงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ อีก พิจารณาหลักฐานแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องน่าจะต้องทราบดีว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เพราะเหตุมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มาชี้แจงให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารและผู้ถูกร้องจะต้องทราบด้วยว่า ต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด กล่าวคือ ภายในสามสิบวัน กรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อครบกำหนดเวลาผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยไม่มีเหตุผลถึงการไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงเชื่อว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๓๒

และโดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติ ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องจึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งจริงด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ